

Monumentnummer*: 515179

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 april 2000
Kadaster deel/nr: 9967/44

Monumentnaam**

Gea-sicht

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Oppenhuizen	Súdwest-Fryslân	Friesland

Straat*	Nr*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Sjaerdawei	44		8625 HS	Oppenhuizen		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kad. object*	Appartement	Grondperceel
Oppenhuizen	G			1070

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het WOONHUIS "Gea-sicht", van het type rentenierswoning, ligt aan de zuidelijke rand van het dorp, aan de lange noord-zuidweg die Oppenhuizen met het dorp Uitwellingerga verbindt. Het naar het oosten gerichte pand ligt teruggerooid ten opzichte van de weg en bevindt zich op een smal, rechthoekig perceel waarvan de smalle hoek naar het westen is gelegen. Het huis is in Ambachtelijk-traditionele stijl gebouwd; in het interieur zijn decoratieve elementen toegepast in de stijl van de Art Nouveau. De gedenksteen memoreert: "De eerste steen gelegd door Wieger H. Visser den 4 maart 1874". Deze W. Visser hoorde (volgens mondelinge overlevering) bij de rijke palinghandelaarsfamilie Visser, die door haar rijkdom veel invloed had in de omgeving en zodoende zowel economisch als maatschappelijk een belangrijke rol heeft gespeeld in de streek aan het einde van de 19de en het begin van de 20ste eeuw.

Omschrijving

Het blokvormige woonhuis heeft een rechthoekige plattegrond en wordt gedekt door een schilddak met twee schoorstenen en machinaal vervaardigde Friese pannen. Het huis is uit bruine baksteen opgetrokken; een

natuurstenen plint en een hoog, geprofileerd hoofdgestel begrenzen de symmetrisch opgebouwde gevels. Op ieder gevel(deel) zijn -op de achtergevel na- vijf rozetankers geplaatst. De voorgevel wordt door het middenrisaliet met doorlopend dakkapel symmetrisch verdeeld, aan weerszijden ervan zitten twee vensters. In het middenrisaliet is de hoofdingang geplaatst. Deze bestaat uit een portiek met gebogen rollaag aan de bovenzijde -hierboven is de naam van het huis te lezen-, een dubbele houten voordeur en een natuurstenen stoep van twee treden. De voordeur is voorzien van een middenlijst en gietijzeren roosters. Links en rechts in de portiek zijn spiegelvlakken gepleisterd. De houten dakkapel boven de portiek wordt door een zadeldak gedekt en versierd door een windveer met lamsachtig-motief. Naast het T-venster van de dakkapel staan twee houten ondiepe pilasters, die door spiegelvlakken en Corinthisch kapitelen worden gedecoreerd.

Aan alle licht gebogen zesruitsvensters zaten persiennes, die intussen zijn weggehaald. Zowel in de zuid- als in de noordgevel zijn twee vensters geplaatst. In de zuidgevel is, tussen de vensters, de gevelsteen gemetseld. Het huis is, vermoedelijk in de jaren dertig, aan de achterzijde verlengd; in de huidige achtergevel zit een rechthoekig raam met drielichts zijlichten en vijfruits bovenlicht en een houten deur. In de later aangebouwde zuidelijke zijgevel zit een rechthoekig driedelig venster.

De indeling van het INTERIEUR is grotendeels nog origineel: de gang in het midden loopt naar het achterste deel van het vrij ondiepe pand. Links en rechts van de gang liggen twee kamers waar nog een aantal originele elementen aanwezig is. In de zuidelijke kamer onder meer: de houten paneeldeuren, de houten schoorsteenmantel, de houten gegolfde vensterbanken met panelen en houten spiegelvlakken. Tussen de vensters en tussen de balken van het plafond zitten in de kamer aan de zuidzijde op de houten panelen nog de oorspronkelijke gesjabloneerde, sierlijk gebloemde decoraties in de stijl van de Art Nouveau (op enkele plaatsen bijgewerkt). In de kamer aan de noordzijde zitten onder meer nog het oorspronkelijk balkenplafond, de eenvoudige houten vensterbanken, de houten schoorsteenmantel en de betegeling met een aaneengeschakeld kruis/bloemmotief. De voorzijde van de plattegrond wordt op de gang door een boog met de achterzijde van het pand verbonden, dat nu in verbinding is gebracht met het toegevoegde westelijk deel. Aan de noordzijde is een keuken, aan de zuidzijde een slaapkamer.

Waardering

Het woonhuis aan de Sjaerdawei 44 te Oppenhuizen is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- vanwege de esthetische kwaliteit van het eenvoudig ontwerp;
- vanwege de bijzondere ornamentiek in de stijl van de Art Nouveau, met name in de zuidelijke voorkamer;
- voor het aanzien van het dorp;
- vanwege de in grote mate aanwezige architectonische gaafheid van het exterieur en het interieur;
- in relatie tot de visuele gaafheid van de dorpse omgeving.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis